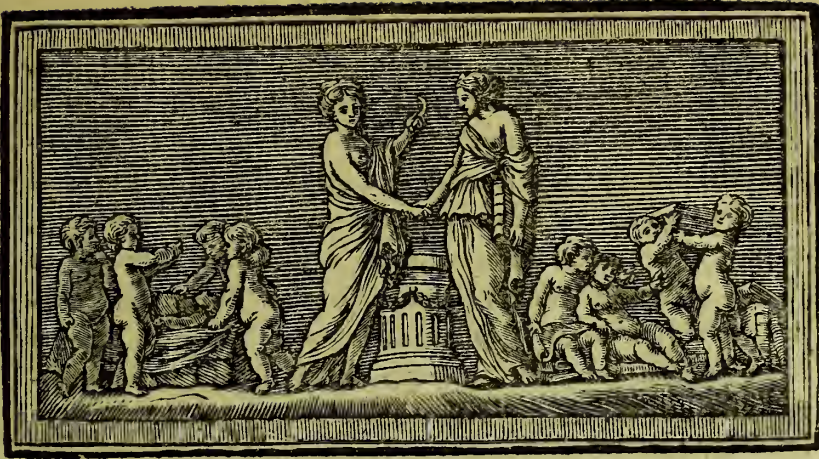

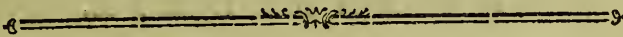
ILLUSTRI, SPECTATISSIMOQUE VIRO
D.D. JOANNI-BAPTISTÆ LOUSTAUNAU,
REGI A SANCTIORIBUS CONSILIIS,
PRIMO REGIÆ PROSAPIÆ
PRIMARIOQUE REGIS DESIGNATO CHIRURGO
NECNON ACADEMIÆ REGIÆ CHIRURGIÆ *VICE PRÆSIDI PERPETUO,*
HAS LABORUM SUORUM PRIMITIAS,
AD MAGISTERII LAUREAM ACCEDENS
VOVET ; DICAT ET CONSECRAT,
OBSEQUENTISSIMUS P. LAFOND,
REGII CHIRURGIÆ COLLEGII CANDIDATUS.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ,

DE VARIS ET VALGIS.

QUONAM fato fieri dicam ut corpus humanum præstantissimum sanè Creatoris opus innumeris scateat imperfectio nibus quas partim fideles comites affert natura, partim ingenerant varia accidentia quibus tota hominum vita patet obnoxia. Verùm ex omnibus corporis humani pravitatibus quæ ipsius præstantiam imminuunt, nulla nobis majoris visa est momenti, quàm ea de quâ nunc agitur, tum quia media ad illius curationem huc usque adhibita invalidiora, ne dicam inutilia, judicamus, tum quia ipse morbus, ferè insanabilis, à Magistris, in arte peritis, existimatur.

A ij

Hinc nil mirum si, nostristemporibus, pravitatis de quâ agitur, curationi non peculiarem immò ferè nullam operam navaverint in arte præcipui (quamvis de ipsomet morbi genere egregiè veteres scripserint) (1). Adèd scilicet invaluerat infra jam antè mentibus opinio quæ insanabilem hancce pravitatem judicaverat, ut ne ipsius quidem curationem malè timidi tentaverint, ne plus damni quàm levaminis ægroto afferrent. Si quis tamen attentè consideret varos valgosque ad summum pravitatis gradum lento successu pervenire, tuncque nullam spem curationis asfulgere, non dubitabit profectò idem in nostrâ arte tentandum esse quod in cæteris artibus experti sunt viri quidam nobiles qui, neglectâ communi viâ novum sibi iter ausi sunt aperire, & eximia suæ artis prodigia nobis reliquerunt.

Quàm multi enim cives sibi & patriæ inutiles remanerent, nisi amicam Chirurghi manum præstò haberent, quæ partium quasi inutilium usum restitueret.

Sed antequàm de praxi differamus, quædam de integro pede; ipsoque vitiato anatomica dicere operæpretium erit.

E X A N A T O M I A.

Ginglymo angulari convenit cruris cum pede articulus. Tibiâ intùs fibulâque extùs formatum crus, in ima parte profundam constituit cavitatem quæ levi expressione dividitur, cuique prominet uterque malleolus, & internus & externus.

In illâ cavitate excipitur astragalus pars superior, quadrilatera

(1) Hippocrates.
Galenus.
Paræus.
Mangerus.
Fabricius Hildanus.
Heister.

5

nempe ipsius prominentia in duplicem condylum levi de-
pressione divisa, quam ex utrâque parte complectuntur malleoli.

Hæc omnia, cartilagine induta, articulari includuntur capsulâ
quæ hinc ad partem cruris inferiorem, illinc ad astragalis cir-
cuitum inhæret. Capsula ipsamet, laterali intus firmatur ligami-
ne quod à malleolo interno ad idem astragalis calcaneique latus
adhærescit; extus verò laterali ligamento quod à parte inferiori
fibulæ ad astragal calcaneumque, ex adverso, fixum reperitur.

Stabiliorem quoque hunc articulum præstant à parte anteriori;
pro tendinum respectu; tibialis anterior, extensor pollicis, ex-
tens. communis brevisque peronæus anter. à posteriori tendo
achillæus, flexor communis digitorum, flex. pollicis, tibialis-
que poster. extus denique longi mediique peronæorum tendines
observantur. Ipsimet etiam articulo adhærent nervi cutanei ante-
riores, nervus tibialis anter. vasaque ipsorum sociâ; retrò tan-
dem nervi cutanei posteriores, nervus tibial. poster. & vasa quæ
eodem nomine donantur.

Solos flexionis & extensionis motus permittit cruris cum pede
articulus. Flexioni inserviunt tibialis anterior brevisque pero-
næus, necnon in quibusdam casibus extensor longus digitorum:
extensionis motus, gemellorum, solearis tibialiumque vel gra-
cilis, vel posterioris, utriusque peronæi lateralis & longi qui-
dem flexoris digitorum ope & contractione, liberrimè in statu
naturali exercentur.

Sed non ita est de statu Pathologico. Siquidem, in valgus, in-
teriori pedis margine deorsum obversâ, malleolus internus in
canalem astragali impressum vergit, externus verò in calca-
neum; cutis & capsula quæ ad internum articuli latus attineat;
laterale ligamen, tibialium vel anterioris, vel posterioris com-
munisque digitorum extensoris tendines, necnon vasa nervique
ad plantam tendentes elongantur; dum à latere externo, cutis

& capsula , ligamentum laterale relaxantur ; peronæique tandem muscoli necessariò contrahuntur , in varis è contrà ex adverso obvertuntur pedis externa pars , & malleolus ; idcirco , quæ in illâ pravitate extenduntur partes , in istâ remissæ videntur ; & vice versâ.

È C H I R U R G I A .

Vari , Græcis , *ραιβοι* , dicuntur illi qui pedes introrsùm habent obtortos. Valgi è contrà , Græcè , *βλαισοι* vocantur hi quibus extrinsecùs obrorti pedes prominent (1). Utroque vitio , non pedes tantùm sed & genua cruraque persæpè-obliquantur (2)

Pueri & qui conterminæ sunt ætatis , hanc peculiariter affectionem incurrunt : attamen & ætate grandioribus id morbi genus quandoque accidit.

Discrimen , in ipso morbo , à majori minorive pravitate , causis & vetustate desumitur (3).

(1) Vari , latinis dicuntur quibus pedes cruraque intrò inflexa & obtorta sunt. Quibus contrà extrorsùm pedes cruraque spectant & intorquentur , valgi nominantur.

Id vitium conformationis , vel jam indè ab utero est , culpâ matris quæ vel eodem illo intrò converforum crurum vitio , tenetur , vel per graviditatis omne ferè tempus desedit cruribus decussatis : aut post editum in lucem fortum contingit , quòd ejus pedes vel crura vitiosè fasciis obvoluta in cunis fuerint vel compressa , & depravato situ inter gestandum aut ambulandi conatum , à nutrice collocata. *Vid. Mangetum , Bibl. Chirurg. de Luxation. libr. xi.*

(2) Idem sentit Heister , nam in quibusdam infantibus ; vel ab utero materno , vel & postcà demùm paulatim indecenter curvi pedes fiunt , si justò maturiùs stare atque inambulare iidem à parentibus aut nutricibus coguntur , aut aliàs imprudenter ab iis tractantur. In aliquibus , ipsæ tibix curvæ sunt , in aliis genua distorta ; in aliis pedes in articulo tibix cum tarso , itque vel introrsùm , qui vari , vel extrorsùm versùs detorti existunt , qui valgi appellantur. (*Vid. Institut. Chirurg. p. 1106.*)

(3) Constat autem omnes homines qui naturaliter valgi sunt , deterius

Utriusque pravitatis agnoscuntur duplicis generis causæ , internæ scilicet & externæ. Causæ internæ judicantur ligamentorum laxitas (1), musculorum debilitas vel paralytis ; « nonnullis etiam proprii languores , (vid. Manget) scilicet » iis qui arthritidem aut podagram expertis sunt nati , » sed præsertim rachyidæa lues , &c. » Externæ verò habentur , ictus , lapsus , conatus extensionesque violentæ , *caca* contusiones , fracturæ , ulcera , tophus , abscessus , cujusque tandem generis fluxiones.

Visu faciliè dignoscuntur vari valgique , si ad definitionem allatam attendatur.

Prognosis , ab essentiâ , causis & vetustate deduci potest : siquidem in pravitate majori reducendâ major renixus , quàm in minori occurrit ; gravior habendus est ipse morbus , si ab internâ causâ , diuturnior denique pro exitu , si à longo tempore inva-
luerit (2).

stare , quàm vari , neque posse celeriter currere , tum parvo momento ac levi de causâ cadere. (*Vid. Galen. in libr. Hippocr. tom. 7. p. 283.*)

Crus etiam universum his gracilius , propter motus difficultatem , redditur.

Ad hos occurrerunt & alii licet rariores , qui altero quidem valgo crure , altero varo , longè difficillimo incessu ducunt ilia.

(1) Si , quæ articulo pedis cum crure inserviunt ligamenta , tali debilitate , quæcumque sit causa , afficiantur ut recto incessui noceant : tum ad alterutrum latus , vel interius , vel exterius , pes constititur , quâ major est debilitas ; attamen omnibus aliundè compensatis , internum ad latus in hocce casu sæpius tendere progressum nobis videtur.

(2) Affectus hic puerorum valgorum interdum ope naturæ solvitur , interdum non item , sed auxilium quoque artis implorat ; solvitur , inquam , ubi vigor accedens ætati , morbo qui præoccupaverat , fit superior. (*Vid. Mang. loco jam citat.*) Plerique sanabiles sunt , nisi ita magnus excessus sit , aut pueris jam adultioribus res incidat. (*Hipp.*).

Idcirco , ait Galenus , commodissimum his est celerrimè sub venire , ante-

In varis & in valgis ad sanationem requiruntur, quantum fieri possunt, restitutio cujusque partis in situm naturalem, retentioque in situ per machinas accommodato, sic ut varis ossa foras adeò propellat, quasi valgos, valgis contrà introrsum, quasi varos reddere vellet Chirurgus (1): quæ quidem conditiones obtineri nequeunt, nisi, uno & eodem tempore, amoveantur causæ internæ, si occurrant.

Quâpropter, si consideretur, ut jam diximus, sensim sine sensu ingravescere ipsam pravitatem seu subluxationem, quod quidem unum & idem est; ex naturæ præscripto finem sibi propositum summâ cum laude, adimplere nobis videtur Chirurgus, qui conatibus minus quàm fiduciæ confidens, (& hæc certè in taxi qualibet admittuntur) vitioque ipsomet reducendo, idem quo formatum est temporis spatium impendens, præcipuum ad artis principium undequaque sese accommodat. Quænam igitur anteponenda curationis norma? Nullo faciliore modo quæstionem illam solvemus, quàm si antea veterum paucis recenseamus

quàm & pedis ossium & carnis in crure, magna admodum defectio sequatur. (*Vid. Galen. in Hipp. de articul. comm. 4.*).

Admonendi autem sunt parentes non illicò & unius anni spatio absolvi posse curationem, sed longum tempus requirere, præsertim si affectus inveteretur. (*Vid. Fabr. hist. Centur. VI. obs. 89. 90.*).

(Idem, in alio loco) longum tempus summamque diligentiam hujusmodi curationes requirunt: vi enim nihil efficitur, sed est naturæ opus, quæ deformitatem illam corrigit, si ars & industria accesserint.

(1) (Unde sic legere est in Galeno de Hippocr. in libr. de off. Med. comment. 3.) Sed paulò ultra naturalem statum partem adducendam esse censuit: atque hoc est quod ait Hippocrates, (idque paulò plus æquo) nam quod naturale est, æquum est. Et ex alio loco deducitur, ut varus in valgum convertatur, scilicet ultra sedem prorsus naturalem; & vice versâ.

curationem;

curationem : & ab ipsâmet cum nostrâ methodo comparatâ , quid sit potius agendum , consequenter deducatur.

Hippocratem ut primùm consulamus : ibique ipsius curationem in calceis mollibus aut ex pelle non multùm durâ , aut ex plumbo formatis , omninò versari norum erit (1). Quomodo autem sanationem afferre potest illa methodus , quæ ad partes reductas continendum , magis quàm ad strictè retinendum accommodata , miseram ideò varos valgosque in situ eodem per longum tempus detinendi , necessitatem imponit ? Quæ & quanta inde malorum series oriatur , nemo non sentit.

Notandum est etiam in ipsâ methodo , ut confirmetur sanatio de quâ meritò nobis dubium est , temporis spatium usque ad perfectam distortæ cujusque partis accretionem prolatum requiri.

Si modò Mangeti de Paræo commentaria pervolvamus , eadem ac in priùs citato auctore , reperitur curationis summa ; ut constat ex ipso loco , (*art. de luxation.*) “ parantur ma-
 » chinæ vel ocreæ è corio elixo sub plantâ pedis fissæ , &c.
 » Ibidem etiam emplastra persæpè præcipiuntur , denique sic
 » se habet ipsius Paræi ex propriis dictis , sententia ; » Ne faut faire
 » cheminer les vares & valges , que premièrement les jointures
 » ne soient bien affermies , de peur qu'ils ne se déboitent de
 » rechef ; & lorsqu'on voudra les faire marcher , on leur bail-
 » lera des souliers assez hauts , & de cuir assez solide pour tenir
 » les os fermes sur leurs jointures , & qu'ils soient contraints d'y
 » demeurer ».

Eadem igitur nunc admittantur objecta , siquidem incommoda eadem occurrunt : atque & si majoris firmitatis ratione , plus valeret hæc ultima methodus , nihilominùs ob eam causam de quâ modò dicemus , à nobis rejiceretur.

(1) Alias ejusdem generis sôleas prædicat Hippocrates , ubi adsunt hæc verba , (ad eam formam quam Chiæ crepidæ habebant).

Ultrà verò progreditur Fabric. Hild. nam præmissâ de emollientium usu quem auctores plerique suadent, sententiâ. Lecti usum ægris usque dùm apponantur machinæ vel instrumenta ferrea præcipit (1).

In machinis igitur plus minùsve fixis, ideòque pro curâ morbi & exitu difficillimis hùc usque versatur, ut patet; curatio.

Hanc assertionem præclare demonstrant varia de *Heister* loca in quibus dicitur; « Si jam tùm vitium illud increvit, vel » etiam ex utero materno est, necessarium utique erit, præ- » mîsso, si opus, emollientium usu, certis machinamentis, & » cumprimis idoneis ocreis, è corio firmiori, ligno, ferrive » tenuioris laminis, ad magnitudinem pedum vitiatorum pa- » ratis, quàm exactissimè pedes incurvos, cumprimis varos & » valgos, comprehendere, itaque disponere, ut, dùm ipsi » naturaliter crescunt, sensim sensimque figuram decentem » recipiant, eaque dies noctesque circà pedes gerendæ. (*Id.*) De- » nique si non nisi mediocriter vitiati sunt pedes, liberè & » apertè dicam: salutariùs sæpe esse deprehendi, absque con- » strictione per ocreas & machinas præsertim rigidiores iufantes » relinquere, quàm per adhibitâs eas graviter illos afficere & » quandoque nimis arctâ constrictione, magis adhuc lædere » pedumque incrementum impedire (*pag. jam citatâ*) ». Quid inde meritò concludi potest, nisi, quòd fanè certiozem simpliciozemque viam, quæ sibi nota fuisset, veteres consecraf- sent, mobiles admittendo machinas quæ vim inflexibilem, ut modò constabit, longè exsuperant.

Fixas potentias, pro maturiæ respectu, appellare est, corpora quæ inflexibili modo deformatas partes premendo, ipsas redu-

(1) Per integrum annum applicandum est instrumentum quod quidem per aliquot annos apposui, &c.

Idem. in alio loco, necesse est ut pueri instrumentum dies noctesque gestent. (*Centur. jam citat.*)

cunt & in situ nativo retinent : ità ut , molesti istarum compressûs ratione pars quæque obtorta in adversùm inflectatur. In ipsis potentiis tres distinguntur partes quarum priores duræ & inflexibiles videntur : aliæ , varia sunt ligamina quorum ope priores ad membra applicantur : alteræ tandem habentur pulvini , ut affrictus minuantur , adhibiti.

Potentia verò mobilis elasticave nuncupatur corpus quod naturalis repercussûs causâ , variis motibus obsequens , certo similique modo partes obtortas reprimat.

Ut in fixis , sic in mobilibus potentiis tres adhibentur partes , è quibus præcipua censetur , lamina ferream incurvatum & elasticum. Dein adsunt ambo solùm ligamina quæ applicando lamini inserviunt : varia denique habentur adjuncta quæ cæteris fulcrum præbent & frictioni cuilibet , quamvis levissimæ obstare queunt.

Id habent mobiles potentiæ ut partes distortæ in situm naturalem reducantur , in illoque statu retineantur : ità ut ab ipsis tutiori modo , breviori , facilliorique tandem , quàm à fixis potentiis , objectum illud adimpleatur ; nullus quoque inde lapsus iterùm metuendus sit : quod paucis (si priùs inter se comparetur utraque methodus) lucidè constabit.

1º. Quidem certo similique modo partes in variis valgisque obtortas reprimunt elasticæ mobilesvæ potentiæ.

Fixæ autem solo musculorum contractionis tempore hunc effectum producant.

2º. In illis (juxtà unciam) pressionis gradus æstimatur : ideòque sensim sine sensu in situm naturalem partes reduci queunt.

In istis nulla tanti commodi occurrunt beneficia.

3º. Variis motibus , suæ elasticitatis causâ ; obsequuntur priores machinæ , quæ mollem quoque repulsam præbendo , à concussu & fuggillatione partes undequaque tutantur.

Motui verò , pro majori firmitate minorique inde repulsu ,

obstant fixæ machinæ, à quibus etiam molesti semper oriuntur concussus, necnon vel acerba perfræpe, vel nullius ad sanationem punderis, compressio.

4°. Pueris ludendi avidis copiam facit alia potentia: ideòque necessariò ut debilia ipsorum corroborentur membra, exercitio favet.

Dùm è contrà per longum tempus, in situ molesto pueros frustrà detinente alterâ methodo, corpus elanguescit.

5°. Denique, distortum in varis & in valgis articulum non modò reducunt in statuque retinent mobiles potentia, sed etiam ipsiusmet ad distortionem propensionem obstant: si quidem earum ope ultrò ex adversò pes inflectatur, adeò ut meritò confirmari possit sanatio, quamquàm non inde sequatur producendam esse machinæ applicationem usquedùm partes omninò increverint.

A quo longè absunt fixæ potentia.

Quantùm inter se fixæ mobilesque machinæ differant, quantùm rejiciendis prioribus istæ prævaleant, nemini sanè, ut nobis videtur, dubium est (1). Præterea de ipsis probandis, præsentis sermone, brevitatis causâ pro viribus differere conabimur.

Tria, ut nostræ methodi ope sanetur jam exposita pravitas, tempora admittuntur, primum tempus, partibus in firmam naturalem reducendis impenditur; pro naturâ morbi variisque circumstantiis ejus spatium plus minusve producitur.

Sequenti tempore, reductæ partes, ex adverso inflectuntur; certius assignari potest ille terminus.

Ultimum, à quo primum laxatæ distensæque partes in sese postea certo similique modo contrahuntur, à nobis dicitur coadunationis tempus, cujus etiam diurnitas aliquando discrepat.

(1) Quantùm expertiss. D. Tiphaine commendaverit ista curatio omnibus notum est.

Attamen, ex observatis, ab octodecim mensibus ad duos annos, ut plurimum, prolata censetur curatio.

Ut autem prosperè succedat iste curandi modus, à Chirurgo, præter sedulam, sub utroque respectu, partis obtortæ cognitionem, peculiaris requiritur solertia vel in applicandis machinis, vel in æstimando ipsarum gradu ad varios casus accommodato, ità ut inter se congruant, & hæc obiter diximus.

HAS THESES, Deo juvante & præside M. JOANNE-BAPTISTA ANDRÉ, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magistro, tueri conabitur PETRUS LAFOND, Divionæus, præclare Artium Facultatis in Almâ Universitate Parisiensi Magister, Theseos Auctor.

*Die Sabbati 11^a. mensis Decembris anno R. S. H. 1784,
à sēsqui-secundâ post meridiem ad septimam,*

P A R I S I I S,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS

PRO ACTU PUBLICO,

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cythareâ.

M. DCC. LXXXIV.

